

len vinna, måste blifwa Englars like; här fattas en mening, som bör tilläggas nemt: huru kan hon blifwa Englars like, em af hennes m. m. Mindre tryckfel, som icke äro förwillaude, torde rättas af lasaren.

Anmälan

Denna Tidskrift utgifwes nästa år af samma Redaktion med ett häfte i månaden, och emot samma praenumerations pris som förra åren, nemligen: 32 Skillingar Banco för årgången. Tidningens syftemål är att göra redo för de Religiösa rörelserna i Norden, deros inverkan på folkets seder, hellsa och välstånd; äfvensom att wederslägga de falska rykten, som genom Tidningarna utspridas om dessa rörelser. Tidskriften kommer således att innehålla: 1:o En stående artikel om wäxelserna i Torneå Lappmark; 2:o En insänd Artikel af en opartisk rörande samma ämne 3:o En artikel om werlden och Cholera som skall wisa de Pschiska anledningarne till denna farlot; 4:o De nya böckerna med anledning af Cleri comitatus circular 1851 5:o Om wederbörandes inquisitoriska åtgärder emot Lasaren; 6:o Någon liten uppenbarelse. Urea i November 1853.

Redaktionen.

Witeå

Tryckt hos W. N. Nygren. 1853.

Ens Ropandes Röst i Öknen.

No 1. Januari. 1854. 3 Årg.

Om wäxelserna i Torneå Lappmark.

Fortf. från föreg. Nr

Måhända hafwa nu höga wederbörande börjat bestinna sig. Måhända hafwa de börjat finna, att denna dom war omotiverad. Måhända hafwa de funnit, att denna frivilliga handling af den högsta Domare makten kan till slut få ett twetydigt utseende i den allmänna orinonien. Emellertid är det högst beklagligt, att början till sådane inquisitoriska åtgärder, skall helt och hållet bero af en dum Länsmän, som ännu mindre är Senatens ledambier, lärer känna rätta motivet till sina små handlingar. Beklagligt är det äfwen, att kyrkan skall wara så nära bunden med staten att kronans lägsta betjening skall upprätthålla ordningen i kyrkan. Länsmän skall nu pröfwa andarne, om de äro af Gud! Länsmän skall wara inquisitor i kyrkan. Ännu beklagligare synes den omständigheten wara, att en dum Länsmän kan få blinda Högsta Domstolens samwete med den werldsliga Dagens former att des ledambier måste twärt emot sitt samwete döms e ter Länsmännens önskan. Sådant war in

ffrhållandet med den ryktbara wederdöparens Landshöfvisning. Några af Skånska Hof-Rättens Ledamöter, hade ju uppenbarligen erkänt att de för en orättwis lag måste döma twärt emot sin öfvertygelse.

De andeliga rörelserna hafwa blifwit föremål för andeliga mäns pröfning i sonnerhet på finska sidan, hwarrest Biskops visitationer blifwit hållne i finska Swer-Torne, Muonioniska och Kittil, men afwen der hafwa de andeliga känslostyringarna blifwit ansedda, om icke just för ett verk af den onda andan, dock likwäl stötande och förargelse väckande. Biskopen i Kuopio, säges hafwa blifwit högeligen förwånad öfwer de andeliga rörelserna i Ukkula (Finska Swer-Torne). Han har ansett det wara Presterskapets pligt, att qwäsa dessa rörelser, liksom stode det i Prestens förmåga, att hämma hjertats rörelser. Kronoberjeningen säges hafwa sått i uppdrag att taga wara på dessa rörelser, och hafwa, i anledning deraf, några qwinnor blifwit stämde i Ukkula och Muoniohisko. En par qwinnor i Ukkula hafwa också werkeligen blifwit dömda för kyrkoförargelse; men ännu har icke domen blifwit verkställd. Det ser ut som skulle de höga auctoriteterna blifwit slagne med blindhet; då lagen bestämmer straff för allmän kyrkoförargelse, så har det tydligen varit Lagstiftarens mening, att sådana personer, som af öfynne, förakt för den allmänna Gudsstien, eller i rusigt tillstånd, åstodkomma förargelse, skulle beläggas med det bestämda straffet. Domaren hade alltså, att pröfwa motivet till handlingen. Men i det nu omtvistade fallet pröfwades icke motivet till handlingen. Domaren i Kittilå frågade administrationen af wänterlä om

de kunde taga på sin ed, hurwid; handlingen war frivillig eller icke, thuru heddmandet af en så mörk sak, icke rimligtwis borde bero af några i Psykologien alldeles okunniga bönder, då här är fråga just om människans slyssla och andeliga organism, hwaras bedömande wankligen hänkfutes till Bäckarens eumdbne, som ex professo studerar Psykologien.

Afwen på svenska sidan, hafwa dessa andeliga rörelser varit föremål, för Biskopens och Consistorii pröfning. I anledning af kronofogden Gackells rapporter till Landshöfdinge Embeter har saken blifwit hemställd till Consistorii utlåtande, som i anledning deraf infordrak Pastorernas i Kareuando, Jukkaskjärwi och Pajala förklaring, rörande de i Rapporterna, om förmälda ljuden i kyrkorna; men då ingen af dessa Pastorer kunnat, om och någon wetat, bewisa, ott ljuden häröfra af öfynne, eller att de äro frivilliga, så lærer Consistorium, såsom wi förmoda, låta saken derwid bero. Slutligen hafwa några frögare och fullhundar i Pajala, med kronoberjeningen i spetsen förantledt sista Biskops visitationen i Pajala som skedde den 31 Julii 1853.

En landt Handlande wid namn J. B. Forsström, uti hwilkens hjerta det andeliga hatet groor, ända sedan den tid, då hans indrägtiga bränwinshandel gif förlofad genom nykterhets iiswen i Tornes Larpmark; Prustsegaren C. J. Sohlberg, som år 1850 uttrade sig i Doctor Wretholms närvaro, att nykterhetswännerna ingenting annat eftersträfwat än ett ödeligt namn! (Det war att rätt hafwa pröfwat rätta motivet till nykterhets predikanternas handlingar; hwarföre kan icke frögarn lika lätt

winno ett obödligt namn, som ryktighetens predikanten, om han genom kyrkogärdet kunde upparbeta sig till oekonomie Directeurs namn, heder, och värdighet?) hade med biträde af Krono Länsmän Jsr. Stenudd hvilken äfwen, jag wet icke af hvad anledning, hade skrifvit under sitt namn, ingifvit en klagoskrift till Consistorium rörande åttilliga missbruk, och oordningar, som uppkommit i Pasjala genom Läsaeriet; och hade dessa Herremän af nit för den Ewangeliska lärans renhet anført klagomål dels öfwer Prostén Westadli Engstridiga uppbördor och ansändigheten sårande uttryck på predikstolen, dels och öfwer skrifvet och ropet i kyrkan, hwilket lifnade diurs läten. m. m. Till yttermera wiso hade de öfvertalat några Bönder i Pasjala, att biträda klagoskriften med sina namns undertecknande, ibland hwilka Gästgifwaren i Pasjala Henrick Pellika hwilkens skofhandel lider inträng genom Läsaeriet; Som klaganderna uttryckligen hade begärt Biskops visitation; så måste Biskopen resa en så lång wäg uppstjer Torneå elf på de wädliga och beswärliga försarne. (Anmärkas bör, att de flesta Biskops visitationer i Norrbotten blifwit föranledda af Läsaerens wedersakare).

När målet förefom till pröfning uti den s. k. kyrkostämman frågade Biskopen först af Läsaerena eller de wärdiga, om de funnit sig förargade af de andeliga rörelserna på qwinno sidan? Dessa swarade nej; wi uppmuntras heldre till andakt genom dessa rörelser än att de skulle föra vår andakt. Anmärkas bör, att ganska få på manssidan hafwa sådana hbgjudda rörelser: och detta borde i synnerhet ådraga sig wederbörandes upmärksam-

het, om dessa hbgjudda rörelser skulle komma att betraktas som kyrkoförargelse, såsom klagandernas rätta mening och öfremål war; så skulle det hårda straffet mest drabba qwinorna. Worde icke hbgja wederbörande inse, att detta förhållande är någonting eget, som alldrig inträffat för inom kyrkans gebit, om icke uti första Christna Församlingen.

Widare frågade Hr Biskopen af de wärdiga om de funno sig förargade af de hbgjudda rörelserna på qwinnosidan? Dessa swarade ja: wi finna oss förargade; och dessa rörelser föra vår andakt; (Häruti hade de sorgöfwa rätt, ty de förargas werkeligen af de andeliga rörelserna men icke i den mening, som kyrkoförargelse wänligen tages, nemligen såsom uymärksamhetens afledande från Predikan, utan i den mening, som sinnes omtalad på flera ställen i nya Testam. utet, att Fariseerna förargades öfwer barnens ropande: "**Hosianna Davids Son**", Fariseerna wille att Jesus Nazarens skulle nedtyta dessa rop såsom otillbörliga. De förargades äfwen öfwer den bostärdiga qwinnsans (ylande och lipande) som fuktade Frälsarens fötter med sina bättrings tårar. Sedan kyrkoförargelse kunde redan då barnens rop och qwinnsans bättrings tårar åstadkomma ibland de dygdiga Fariseerna och förhållandet är precis det samma äfwen nu. De dygdiga Fariseerna kunna icke tåla barnens rop till Frälsarens ära; de kunna icke tåla de bostärdiga qwinnsans bättrings tårar; det gäe så ondt i gammel adam att han måste ut. Men war det nu denna kyrkoförargelse, som kyrkologen kallar för kyrkoförargelse. Det anses som den största kyrkoförargelse när

någon kommer druckten till Herrans Mattward, och det till kan finnas stora anledningar som det andeliga swinet icke förnimmer; ehuru en sådan egentligen icke står någons andakt, eller afleder andra Communicanters uppmärksamhet ifrån den heliga förärrningen, om icke sylswinet kommer stappiande fram till duken. Men det är någonting inre uti bättrings och glädje ropen, som går djefwulen inpå lifwet, och gör hans tjenaare så ondt i hågen. Det är den moraliska passionen, som uppväcker hat och afsty hos de andeliga swinen. Och det har werkeligen händt, att mången bland de sorglösa just genom detta rop, sått ett stygn i hjertat, hwilket just wor ändamålet med Petri predikan på Piugesidagen. Mången bland de sorglösa har genom detta rop sått ondt i hjertat, har måst låta knäppa opp den sneswa klädningen, när bröstet börjat hafwa sig. Det har werkat sympathetiskt. Guds ande har werkat på den sorglöse, genom de botsfärdigas bättrings rop, och de benådades glädjerop. Det är ett Psychiskt fenomen, som bör handteras med warksamhet. Det är en andelig eld, som bränner den obotsfärdige, men lysar och värmer den botsfärdige och benådade syndaren.

Enär nu de sorglösa försäkrade, att deras andakt blir förbrd, genom de andeliga rörelserna; så förordnade S. S. Biskopen att en särskild predikan får hållas för alla dem som fin na sig förargade af ropen, och under denna första predikan lofwade alla wäckta, som weta sig hafwa rörelser, att hålla sig utom kyrkan. Men ehuru förmonen af kyrkoreträdet i kyrkan genom denna anordning gafs de sorglösa, tyckas de icke vara riktigt nöjda dermed, emedan deras

uträkning slog felt, att så de wäckta på tjuaspallen för de andeliga rörelserna. Här ser man ju werkan af det andeliga hatet; här ser man orma ettret, huru det frås ser i alla deras ådror; här ser man etterbilderna i hjertat, som Profeten Esaias omtalar. — Swad angår klagomålen mot Prosten Castadius 1:mo rörande de emottagna gästborna för Skolan och de fattiga, så sade sig Herr Biskopen hafwa granskat de förda räkenskaperna, och funnit dem i god ordning och 2:do hwad de anständigheten eller blygsamheten särande uttrycken anbelangar, så kunde de klagande icke uppafswa, hwilken söndag de hade hört dessa uttryck, som klaganderne wäl hade lagt på minnet och skulle dessa uttryck hafwa warit af följande lydelse: "De dygdiga hororna wilja låta kyrkotaga sig, medan ännu hordomens orenlighet drypper ur ändan på dem på kyrkogolwret". Men det är tywärt en werkelig sanning att så stett. De hafwa icke welat, wänna till dess deras renings dagar woro fullkomnade, utan trängt sig in i kyrkan, för att kyrkotagas, för att så wara med på barnsbålet, eller grafbålet. Denna ofed hade prosten Castadius welat hämma och det war just meningen med det skarpa uttrycket, att deras oansständighet och skamlöshet skulle säras. Krono Länsmän Siemund anmärkte, att i Prosten Castadii Bära funnies mycket som wore stridande mot Lutheriska Läran, till ex "Den uppenbara fundabekännelsen." Den uppenbara fonda bekännelsen? frågar Biskopen: är den stridande mot den Lutheriska Läran? Men klaganden kunde icke förklara, hwilken fundabekännelse hui meinte. Derigenom uppstod ett dubbel missförstånd. Wi hafwa nämligen två slags uppenbar

syndabekännelse i Lutheriska kyrkan, men Läsman Stenudd, som icke ihåg denna omständigheten. Den uppenbara syndabekännelse, som han mente, var någonting helt annat, som kommit i bruk bland de wäcka, nämligen 1:mo En ångerfull och botfärdig syndare tvingas af de hårda samwetskwalen att aflägga en uppenbar syndabekännelse uti närvaro af några. (flere eller förre) Christna, och denna uppenbara syndabekännelse sker för att låta sitt betungade samwete. Om en sådan syndabekännelse är stridande mot den Lutheriska Lärnan, då är också mycket af den första Christna Församlingens bruk stridande emot Lutheriska Lärnan. 2:do När en ångerfull syndare, ber sin nästa om förlåtelse, för begångna brott emot honom och detta sker offentligent uti andra Christnas närvaro: så är äfwen detta en uppenbar syndabekännelse; men denna bekännelse är så litet stridande emot Lutheriska Lärnan, att Luther skolat anse det för ett bewis på en uppriktig ånger, om han varit närwarande wid en sådan act. Sådana bekännelser förekomma ofta ibland de wäcka i Norden. 3:io När de Christna, till följe af det andeliga Presta embetet, som tillhör dem enligt Apostelns Petri Läro: "I ären det andeliga Presterskapet," undersöka en annans själatillstånd, så blir det först fråga om den eller den personens ånger och synda känneom. Är det så, att en rätt ånger verkligen är för handen, så bekänner den ångersfulla hwilka synder mest betunga hans samwete; och frågorna kunna då framställas till honom efter som man känner hans förra lefnads omständigheter: t. ex. har du horat? har du stulit? har du varit full? är han ångerfull, så bekänner han uppriktigt, hwilken synd

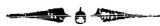
han begått, och detta i flere Christnas närvaro. Men är han en utaf de äkta Lutheranerna, så svarar han wägen: det angår er icke huru jag lefwer, jag skall sielf wara för mina gerningar. Eller också svarar han så: om du förlåta mig mina synder, om jag bekänner dem, ungefärligen som Fartseerna sade: denne hädar Gud; men oftast händer det, att den frågande får till svar: åh! förlåt mig i r-n, eller se mig i ändan! och sådant folk är det, som de klagande Herr Forster Herr Söhlberg och Herr Stenudd anse för äkta Lutheraner, och rätta Christna, i synnerhet om de kunna taga sig en sup när Herrarne bjuda. Denna sista karawantehet, har länge varit onsedd som ett bewis på äkta Lutheranism. Wi hafwa hört en Anekdot, som just träffar hufwudet på spiken i Lutheriska kyrkan. I början när Konventikel plak tet war utkommet, efterleddes det temmeligen strängt; en af wadsmän hade angifwit några pietister eller Läsare i Stockholm för olofliga sammankomster; Gissalen kommer jemte angifwaren till det utpekade rummet, men Läsares faa, som anade oråd, gånde ihast undon böckerna, och satte i stället bränwins flaskan och kortleken på bordet. Gissalen stiger in, ser sig omkring, och märker ingenting annat, än personerna i rummet, samt bränwins flaskan och kortleken på bordet. Då wänder han sig hastigt om till angifwaren och säger: du din Lymmel, eller fattas menskade rackare, eller hwad det kunde wara för en lötted, som han drog till med: "Du har angifwit hederligt folk: ser du icke att här äro äkta Lutheraner?" pekande på bränwins flaskan och kortleken. Och från den stunden har bränwins flaskan och kortleken blifwit

det rätta tännemärket på äta Lutheranism. Se det var
just att träffa hufvudet på spiten, men denna spik blef
också den första spiken i Lutherska kyrkans Vikkisar: och
rätt nu slås den sista spiken i henne.

Visitationen i Kungälv kyrka den 31. Julii 1853. Stu-
tades sålunda: En af de klagande Henric Pellika wille
bewisa att Prosten Lastadius hade låst opp en kungbref-
se i kyrkan i kraft hwaras alla, som hade silfwer, guld,
eller kläder utlöfwer de nödwändigaste dagliga behöfwen
skulle gifwa sådant åt honom. Prosten Lastadius sva-
rade på denna naiva angifwel e, att kungbrefsen lydde
så: om någon har lust, att gifwa åt skolan och de fattig-
ga, tages det emot af underteknad, äfwen om det wore
silfwer eller Guld eller kläder, som någon anser sig icke
behöfwa, och wändes i penningar för skolans och de
fattigas räkning. Men Henric Pellika wille ändoc stå
på sina ord. Då ropade en man från klokar bänken:
du ljuger som en skogshund, (som ställer på toma träd,
der ingen fogel finnes war meningen). Dermed slöts vi-
sitations acten: och kommer det nu än på hufwudska Ek-
ganderna wiisa fortsatta sina påståenden wid en annan
rätt, inför Pontius Pilatus eller Festus. Wi glömda
nämna, att Herr Biskopen under påstående Visitation, frågade om löufrogar finnes i Soelken? derra swarade
Prosten Lastadius, att som rustiga personer som oftast
äro synliga, så måste också någon frog finnas; och der-
på wändande sig till Krono Lånsman Stenudd frågade Han:
kanste Herr Kommissarien wet, hwat est dessa frogar
finnas? Herr Stenudd höfde härwid sin hufvud blig-
samt neder, och swarade med så låg röst, att Herr Bi-

skopen wiste icke hörde det, "nog wet jag wäl". Hans
ledning häraf höll Herr Biskopen ett kort men strängt
och alswarligt nykterhet Tal, som dock icke kom att öf-
wersättas på finska; och yttrade Herr Biskopen till slut:
den som wederbör, tage det åt sig! Sålunda war nu
förloppet af denna visitation, som i många afseenden
war rätt intressent. De wäcka prisade Gud, som gifwit
dem en sådan öfwerherde, som kände och wisse att wärs-
dera deras andeliga behof. Han yttrade sig wid frågar
om de andeliga rörelserna, att som detta wore någonting
andeligt eller af andelig natur, som wi icke kunna få
noga utgrunda: så höfdes det icke heller att med wäld
qwäfsa dem: och dertöre förordnade Herr Biskopen, att
två predikningar borde hållas, hwarmed båda parterna
borde finna sig belättna. Prosten Lastadius måste an-
swara dertöre, yttrade Herr Biskopen, att ingen af dem,
som weta sig hafwa s. k. rörelser eller högljudda känslor
yttringar får komma in i kyrkan under första predikan;
men inwände Pr. L., om någon under första predikan,
får samwets qual, som icke haft sådant för: huru bör
man bete sig med en sådan? Herr Biskopen swarade: en
sådan får föras ut ur kyrkan. Nä! om svensks kyrkan
hade flere sådana öfwerherdar som så pass känna och
sentera folkets andeliga behof, som Herr Biskop Bergman;
så skulle det stå mycket bättre till både med sederna och
Religionen. En del af de wäcka fattade en sådan lär-
tel för Biskoppen att de onfsamnade honom och krama-
de honom, ehuru han icke förstod deras språk, så förstod
han dock deras wälmening. — Herr Biskopen hade med
sig kyrkoherdarne från Carl Gustaf och Öfwer

Torned hvilka assisterade och biträdde Herr Biskopen under visitationen, och öfversatte hans ord på finska.

Varu emottoges dödens Engel af werlden? Eller werlden och Choleran.

Det är icke så länge, sedan choleran kom till Europa. Vi erinra oss sedan den tiden att Läkarena i Europas hufvudsstäder, tillstyrkte allmänheten, att besöka baler och andra lustbarheter. De rådde således den till döden gående allmänheten, att lefwa i sus och i dus; att emottaga döds Engelen med klingande spel. Det war alltså enligt Läkarens då warande ångter det bästa sättet, att bereda sig till döden att lefwa i sus och i dus; att döfwa samwetet, med sinnlighetens berröning. Man kan också taga för afgjort, att detta råd åtkyddes icke allenast af äkta Catholiker utan äfwen af äkta Lutheraner. Så widt wi nu kunna erinra oss, fanns det då för tiden ingen själa Doctor, som skulle hafwa satt sig emot hälso Doctors goda och Christeliga? råd.

I sednare tider hafwa wi icke hört omtalas, att någon hälso Doctor skulle hafwa rådt allmänheten, att lefwa i sus och dus, när döden är i annalkande; deremot har man nu sett af Tidningarne, att Läkarena gifwit allmänheten det rådet; att man bör wara kallsinmig och lugn; emedan den som mest fruktar för sjukdomen, blir förstangripen deraf. Det kommer således an derpå om alla menniskor, kunna emottaga döden med kallsinmighet, och med ett stöifkt eller filosofiskt lugn. Dertill fordras en stor sinnes styrka, och en stor sjelfbeherstning, som man sällan finner hos sednare

tiders filosofiska pulstroner, hvilka wäl underkasta sig den fysiska nödmändigheten, med stenkärt lugn, men sakna det mod, den ståndaktighet, den sinnesstyrka, den sjelfbeherstning, och det förakt för döden, som utmärkte forntidens stora män. Ännu mindre kan man wänta af vår tids ochristeliga tidehwarf, den uphöjda sinnesflämning, och den himmelfrå glädje, som utmärker en Christens sista stunder. "min själ dö de rättfärdigas död", och min ändalyckt ware såsom deras ändalyckt. 4. mos. 23: 10.

Vi hafwa sett af Tidningarne, Läkares råd till allmänheten, att "sora rent för egen dörr," när man wäntar dödsbudet. Detta råd kunde icke wara så oäfwet om det wore fråga om den andeliga reningen. Men då det endast warit fråga om de "naturliga orenligheterna" som samla sig mest i den fattiges boningar, så böra wi såsom Tidnings skrifware för en annan publik wara allmänheten för de "andeliga orenligheter", som samla sig mest i den rikes boningar: dessa orenligheter har ännu ingen af de förnämre brottlingarne tänkt på att rensa bort ifrån "hjärtkammaren för det röda blodet," att Engelen med det barthuggande swärdet, må finna åtminstone portarne till Helgedomen, renade från den syndasmitta, som de orena andarne lemnat efter sig, i det andeliga jodet, och i det andeliga gomorra. Men ty wär! de flestas hjertkamrar för det röda blodet, ser ut som hjertkammaren för det swarta blodet: de se ut som andeliga swinahus och andeliga röfware kulor. När döds Engelen kommer, finner han hjertkammaren för det röda blodet icke "rensofad och städad", utan nersmuisad, full af träd och orenlighet, som den orena anden lemnat

efter sig. Vi måste nu påminna allmänheten om nöd-
wändigheten att "rensa bort den gamla surdegen,"
som nu håller på att gäsa öfwer i hela den civiliserade
werlden. Endast i de enstaka hyddor, hwarest den ande-
liga reningen för sig gått, kan dödens Engel wäla
komma; endast der, kan det blifwa en sanning, att "dö-
den i sig sjelf icke innebär något ont". Ett godt och
hälsosamt råd, hafwe wi sett i Tidningarne, nemligen
att man bör undwika häftiga sinnes rörelser, och om
allmänheten började att följa detta råd, så kunde det
blifwa ett godt präservativ emot cholera. Man wet,
att häftiga passioner äro i allmänhet skadliga för hälsan,
och kunna lätt förorsaka döden, utan tillkommande sjuk-
dom. Således kan en menniska dö af sorg; hon kan dö
af glädje; hon kan dö af wrede; hon kan dö af fruktan;
hon kan dö af chagrin (werldsheder) hon kan dö af in-
billning. Detta ger oss anledning, att betrakta passio-
nernas bränad, såsom en ofwulig orsak till chole-
rans uppkomst och framfart.

Passionernas bränad, är det samma som djefwulens
mägt i menniskan, hwarifrån Luther trodde sig wära be-
friad, genom Jesu Christi ofskuldiga pina och död. Men
om denna befrielse ifrån djefwulens wäld, weta nu wa-
rande äkta Lutheraner ingenting. De weta icke ens
hwaruti denna befrielse består, eller huru det går till, att
blifwa befriade ifrån djefwulens wäld. Sörsta delen
af våra nu warande äkta Lutheraner tro icke, att de ä-
ro i djefwulens wäld, eller att de någonsin varit det,
om icke före dopet. De weta icke, att de uti sitt nuwa-
rande, naturliga oomvända tillstånd, äro beherrskade af

en eller flere nedriga passioner, som man kan kalla för djef-
lar, hwilka regera och gräfsa i den oomvända menniskans
fött och blod, och gifwa der anledning till fallenhet och
anlag, eller till och med grundlägga sjukdomar: såsom
t. ex. "Egoism", sjelfwisshet, höghärd, stolthet, egenrätt-
färdighet, egensinnighet, egenwilla, egenkärlek, enwidhet,
föttlig frihet, oberwende, magtbegär, tyranni, förtryck,
uppsludsigdet, olydnad emot sjärlärdar och öfwerhet, m. fl.
oddygder, som hafwa sin grund i egoismen eller sjelfwisshet-
ten: dernäst "ambition" den falska äran, eller werldsh-
bedern, som gjort så många elwelliga, som förtat så
mången stor man i förderwet, och åtföljes wanligen af
berömsjuka, och tadelsjuka, lögnaktighet, skryt, skrymteri
och falskhet, lyx, sländ, grannlåt, pomp och ståt; begär
att lysa, begär att urmärka sig framför andra, täflan, be-
gär efter ett öddoligt namn: och vidare "egennytt" hvars
arter äro girighet, snålhet, misshet, löbld och tinf-
weri, bedrägeri; deraf kommer werldsbekymmer, buk-
sorg swalg och dryckenskap, föbuntlösa nättar, m. m. Dessa tre
hufwudpassioner äro djeflar af första rangen som rege-
ra och passera i den naturliga menniskans fött och blod;
De gifwa anledning till sjukdomar, uppwäcka anlag till
sjukdomar, förnämligast i underlifwet, eller i det orga-
niska lifwets organer, såsom praktiserande Läkare wisat.
"Wrede" och hat, äro passioner, som hafwa sin närma-
ste grund i egoismen, och förorsaka en stor förändring i
blodets beständes delar; på häftiga utbrott af wrede, föl-
sa ofta gallblandade uppkastningar. Enligt erfarna Lä-
kares påstående, förgiftas blodet af den galla som utgju-
tes under eller strax efter det uppreade tillståndet, hwar

dan och mödrar och ammor, förbudsas, att gifwa barn
 di efter ett anfall af wrede, emedan gallan förgiftar mo-
 derens mjolken. Arter af wrede och hat äro, otålighet,
 knarrighet, orolighet, missbelåtenhet, elakt humeur, dåligt
 lynne o. s. v. hämndgirighet, elakhet, argheit; idrargel-
 se, o. s. v. (Forts.)

— — — — —
Ett godt nytt år!

Ett godt nytt år Gud gifwe!
 Och gamla syndaskammen svär
 Han från vår fyrka drifwe,
 Tv "nu är tid, att en och hvar uppstår
 Af denna sömn": tungt tidens bröst nu slämtar
 Och snart "den sista demens kloka" klämtar.

Ett godt nytt år Gud gifwe
 Och gamla syndaskulden tung
 Han plane af och lifwe
 Med Kristi blod vår själ att ewigt uug
 Och frisk och står med andans nya tunja
 Wi lära må "den nya sången" sjunga.

Ett godt nytt år Gud gifwe!
 Vår gamla — Adams många får
 Och sånds till Kälarn drifwe,
 Att "nå menskan i och lefwa" får.
 Trägga till sitt "flott: till Jesu namn" hon swingar
 Och "har sitt hopp inunder Herrans wingar".

**Ens Hopandes Röst i
 Öknen.**

No 2. Februari. 1854. 3 Årg.

**Huru emottoges dödens Engel af werlden?
 Eller werlden och chölerak.**

(Forts. från föreg. Nr)

Denna passion angriper hjertat, och grundlägger der
 obotliga sjukdomar, såsom anedrisma, pulsåderbräck,
Cordialgia, eller qual och hjerteångest; äfvensom mål-
 löshet och darrning, convulsioner, swimming och slag el-
 ler bråddöd kunna följa på ett häftigt utbrott af wrede.
 Så wida wreden är öfbes af gallsblandade utgjutelser, så
 grundläggas derigenom sjukdomar i Magen, äfvensom
 blodet förgiftas af allt för mycket galla i blodet; hwadan
 talesättet "qwäljas af barm" uppkommit, som allt har
 sin naturliga grund. När det gallblandade blodet wid-
 rör hjertats fibrer, så uppkommer werkeligen qual och
 hjerte ångest.

"Kärlek" är en passion, som kan grundlägga mångs-
 falldiga sjukdomar när den icke kan tillfridsställas: det
 blir då en olycklig kärlek, som kan förorsaka svartfjula,
 galenskap, sjelfmord, denighet emellan makar, o. s. v.
 Den naturliga kärleken har sin närmaste grund i oflings